

ส่วนที่ 1. คณะกรรมการ

1. โครงสร้างของคณะกรรมการ

- 1.1. คณะกรรมการควรประกอบด้วยกรรมการจำนวนกี่คน
- 1.2. การแต่งตั้งกรรมการให้มีจำนวนแตกต่างไปจากที่ข้อบังคับกำหนดไว้ทำได้หรือไม่
- 1.3. กรรมการมีกี่ประเภท อะไรบ้าง
- 1.4. กรรมการผู้มีอำนาจลงนามคืออะไร
- 1.5. คณะกรรมการต้องมีกรรมการอิสระร่วมอยู่ด้วยจำนวนกี่คน
- 1.6. ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการจะเป็นบุคคลคนเดียวกันได้หรือไม่

2. คุณสมบัติของกรรมการ

- 2.1. นิติบุคคลเป็นกรรมการได้หรือไม่
- 2.2. บุคคลที่จะเป็นกรรมการได้ต้องมีอายุเท่าไร
- 2.3. บุคคลที่จะเป็นกรรมการได้ต้องมีคุณสมบัติโดยทั่วไปอย่างไร
- 2.4. ชาวต่างชาติจะเป็นกรรมการได้หรือไม่
- 2.5. ผู้ถือหุ้นจะเป็นกรรมการได้หรือไม่
- 2.6. กรรมการต้องมีการศึกษาและประสบการณ์ในระดับใด
- 2.7. คณะกรรมการควรมีองค์ประกอบอย่างไร
- 2.8. ผู้ดำรงตำแหน่งด้านบริหารของบริษัทจะเป็นกรรมการได้หรือไม่
- 2.9. การเป็นกรรมการในบริษัทหลายแห่งสามารถกระทำได้หรือไม่
- 2.10. กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งจะมีสิทธิได้รับเลือกตั้งกลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกได้หรือไม่ / กี่วาระ/ ต้องมีช่วงเว้นวาระหรือไม่

3. การแต่งตั้งกรรมการใหม่และการรับตำแหน่งของกรรมการ

- 3.1. ใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการ
- 3.2. การแต่งตั้งกรรมการมีผลเมื่อใด การลงนามผูกพันบริษัทจะเริ่มเมื่อใด
- 3.3. ในกรณีที่กรรมการบริษัทลาออก หรือพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ คณะกรรมการจะต้องดำเนินการเช่นไร
- 3.4. เมื่อบริษัทแต่งตั้งกรรมการใหม่แล้ว บริษัทต้องทำอะไรบ้าง
- 3.5. กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาใหม่จะต้องดำเนินการอย่างไร
- 3.6. หากกรรมการที่แต่งตั้งใหม่เป็นกรรมการตรวจสอบ บริษัทต้องดำเนินการอะไรเป็นพิเศษหรือไม่
- 3.7. ในการแต่งตั้งกรรมการใหม่นั้น หากมีการเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นเสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสมด้วย ซึ่งมีการเสนอชื่อที่แตกต่างจากที่คณะกรรมการนำเสนอในที่ประชุมผู้ถือหุ้น กระบวนการลงมติในเรื่องนี้จะเป็นเช่นไร
- 3.8. บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อพิจารณาเลือกตั้งเข้าเป็นกรรมการใหม่นั้นจะอยู่ในที่ประชุมซึ่งจะทำการลงมติได้หรือไม่
- 3.9. ในการแต่งตั้งกรรมการกลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกวาระหนึ่งนั้น บริษัทจะต้องแจ้งตลาดหลักทรัพย์หรือไม่อย่างไร

4. การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ

- 4.1. กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งอย่างไร
- 4.2. นอกจากกรณีครบวาระแล้ว กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งในกรณีใดได้อีก
- 4.3. กรรมการที่ประสงค์จะลาออกต้องดำเนินการอย่างไร
- 4.4. เมื่อมีกรรมการลาออกจากตำแหน่ง บริษัทจะต้องดำเนินการอย่างไร
- 4.5. เมื่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติเปลี่ยนแปลงจำนวนกรรมการ บริษัทจะต้องนับวาระการดำรงตำแหน่งอย่างไร
- 4.6. เมื่อมีกรรมการคนใดคนหนึ่งต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ บริษัทจะต้องดำเนินการอย่างไร
- 4.7. หากกรรมการต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ การบริหารงานของบริษัทภายหลังจากนั้นจะเป็นเช่นไร

5. คำตอบแทนกรรมการ

- 5.1. กรรมการรับคำตอบแทนอะไรได้บ้าง
- 5.2. คณะกรรมการจะต้องดำเนินการอย่างไรจึงจะจ่ายคำตอบแทนให้แก่กรรมการได้
- 5.3. คณะกรรมการควรใช้หลักการอะไรในการพิจารณากำหนดคำตอบแทนกรรมการ
- 5.4. บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลเรื่องคำตอบแทนกรรมการในรายงานประจำปีหรือไม่

6. โครงสร้างของคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการชุดย่อยอื่น ๆ

- 6.1. บริษัทต้องจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยกี่ชุด อะไรบ้าง
- 6.2. สมาชิกในคณะกรรมการชุดย่อยนั้นจะจำกัดเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการของบริษัทเท่านั้นหรือไม่
- 6.3. สมาชิกในคณะกรรมการชุดย่อยแต่ละชุดนั้นควรกำหนดไว้เป็นจำนวนเท่าไร
- 6.4. ต้องจัดให้มีประธานคณะกรรมการชุดย่อยด้วยหรือไม่ และใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้ง
- 6.5. ควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกในคณะกรรมการชุดย่อยแต่ละชุดไว้อย่างไร
- 6.6. การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ
- 6.7. กรรมการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติอย่างไร
- 6.8. กรรมการตรวจสอบจะเป็นกรรมการหรือกรรมการตรวจสอบในบริษัทอื่นได้หรือไม่
- 6.9. ใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบและสมาชิกของคณะกรรมการชุดย่อยอื่นๆ
- 6.10. หากวาระการเป็นกรรมการตรวจสอบที่กำหนดไว้ในกฎบัตรของบริษัทไม่สอดคล้องกับวาระการเป็นกรรมการ ผลจะเป็นเช่นไร
- 6.11. กรรมการตรวจสอบซึ่งพ้นจากตำแหน่งจะมีสิทธิได้รับแต่งตั้งกลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกได้หรือไม่ / กี่วาระ / ต้องมีช่วงเว้นวาระหรือไม่
- 6.12. กรรมการตรวจสอบที่ประสงค์จะลาออกจะต้องดำเนินการอย่างไร
- 6.13. เมื่อมีกรรมการตรวจสอบลาออกจากตำแหน่ง บริษัทจะต้องดำเนินการอย่างไร

1. โครงสร้างของคณะกรรมการ

1.1 คณะกรรมการควรประกอบ ด้วยกรรมการจำนวนกี่คน

กฎหมายกำหนดจำนวนกรรมการขั้นต่ำไว้ไม่น้อยกว่าห้าคนแต่
มิได้กำหนดจำนวนขั้นสูงไว้¹ แต่ละบริษัทสามารถกำหนด
จำนวนกรรมการไว้ในข้อบังคับบริษัท อย่างไรก็ตาม คณะ
กรรมการของบริษัทควรมีขนาดที่ไม่เล็กเกินไปจนขาดความ
หลากหลายทางความคิด และไม่ใหญ่เกินไปจนขาดประสิทธิภาพ
และความคล่องตัว บริษัทควรพิจารณาปัจจัยที่สำคัญต่าง ๆ ใน
การกำหนดจำนวนกรรมการ อาทิ ขนาดและความซับซ้อนของ
ธุรกิจ ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ ความเสี่ยงในการปฏิบัติ
ตามกฎหมาย และขั้นตอนการตัดสินใจของบริษัท เป็นต้น

SET-CG PRINCIPLE, IOD-CGR และ ASEAN CG SCORECARD แนะนำให้บริษัทมีกรรมการไม่เกิน
12 คน

1.2 การแต่งตั้งกรรมการให้มีจำนวน แตกต่างไปจากที่ข้อบังคับกำหนดไว้ ทำได้หรือไม่

การแต่งตั้งคณะกรรมการนั้นให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นแต่งตั้งโดยต้อง
มีจำนวนไม่เกินกว่าที่ข้อบังคับบริษัทกำหนด ทั้งนี้ อำนาจของ
คณะกรรมการในการแต่งตั้งกรรมการนั้นมีอยู่เพียงการแต่งตั้ง
กรรมการใหม่แทนกรรมการที่พ้นตำแหน่งไปก่อนครบวาระการ
ดำรงตำแหน่งเท่านั้น (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 3.1 ใครเป็นผู้มี
อำนาจแต่งตั้งกรรมการ)

ทั้งนี้ บริษัทสามารถแก้ไขข้อบังคับเพื่อแก้ไขจำนวนกรรมการ
โดยจะต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยคะแนนเสียงไม่
น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมา
ประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน² หลังจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น
ได้มีมติให้แก้ไขข้อบังคับตามที่เสนอแล้ว จึงขอให้ที่ประชุม
ผู้ถือหุ้นลงมติเลือกตั้งบุคคลที่เสนอให้พิจารณาเข้าเป็นกรรมการ
ใหม่ในวาระถัดไป

หากข้อบังคับของบริษัทมิได้จำกัดจำนวนกรรมการไว้ บริษัท
สามารถพิจารณาแต่งตั้งกรรมการใหม่ได้โดยไม่จำกัดจำนวน
แต่ต้องไม่น้อยกว่า 5 คนตามที่กฎหมายกำหนด

1.3 กรรมการมีกี่ประเภท อะไรบ้าง

โครงสร้างของคณะกรรมการตามกฎหมายไทยเป็นแบบที่เรียกกันว่า “One-tier Board หรือ Unitary Board”³ ประกอบด้วย กรรมการที่เป็นผู้บริหาร (Executive Director) และกรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (Non-Executive Director) ซึ่งบางส่วนเป็น กรรมการอิสระ (Independent Director) อีกด้วย กรรมการทั้ง 3 ประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้

กรรมการที่เป็นผู้บริหาร (Executive Director) คือ กรรมการที่ดำรงตำแหน่งในฝ่ายจัดการของบริษัท

กรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร (Non-Executive Director) คือ กรรมการอื่นที่ไม่มีลักษณะเป็นกรรมการที่เป็นผู้บริหาร

กรรมการอิสระ (Independent Director) คือ กรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร และมีคุณสมบัติเป็นอิสระตามที่กฎหมายกำหนด⁴

กรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารไม่เป็นกรรมการอิสระเสมอไป เช่น ผู้ถือหุ้นที่มีนัยสำคัญ ญาติของกรรมการหรือผู้บริหารและคู่ค้ารายสำคัญสามารถทำหน้าที่กรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารแต่ขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการอิสระ

แม้กรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารอาจมีส่วนได้ส่วนเสีย แต่กรรมการทั้ง 2 ประเภทสามารถให้ความเห็นที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ และสามารถกำกับดูแลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการได้อย่างเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร

1.4 กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม คืออะไร

กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม (Authorized Director) คือ กรรมการที่มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท ซึ่งจะปรากฏอยู่ในหนังสือรับรองของบริษัท โดยอาจจะกำหนดให้เป็นกรรมการเพียงคนเดียวลงลายมือชื่อหรือกรรมการหลายคนลงลายมือชื่อร่วมกันก็ได้และจะประทับตราสำคัญของบริษัทหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับโดยเคร่งครัด สำหรับการเปลี่ยนแปลงใดๆ เกี่ยวกับกรรมการผู้มีอำนาจลงนามนี้จะต้องได้รับมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น

หรือมติของที่ประชุมคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท

ในทางปฏิบัติ บริษัทส่วนใหญ่จะให้กรรมการที่เป็นผู้บริหารเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม แม้กฎหมายจะมีได้กำหนดว่าต้องเป็นเช่นนั้นก็ตาม ซึ่งก็คงเป็นไปเพื่อความสะดวกในการบริหารกิจการอย่างไรก็ตาม ในการอนุมัติรายการต่างๆ จะขึ้นอยู่กับขอบเขตของอำนาจในการอนุมัติการเข้าทำรายการตามที่แต่ละบริษัทได้กำหนดไว้ มิได้หมายความว่ากรรมการรายดังกล่าวมีอำนาจอนุมัติรายการเสมอไป และหากให้กรรมการประเภทอื่นมาเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม กรรมการเหล่านั้นก็อาจจะสูญเสียคุณสมบัติความเป็นอิสระได้

1.5 คณะกรรมการต้องมีกรรมการอิสระร่วมอยู่ด้วยจำนวนกี่คน

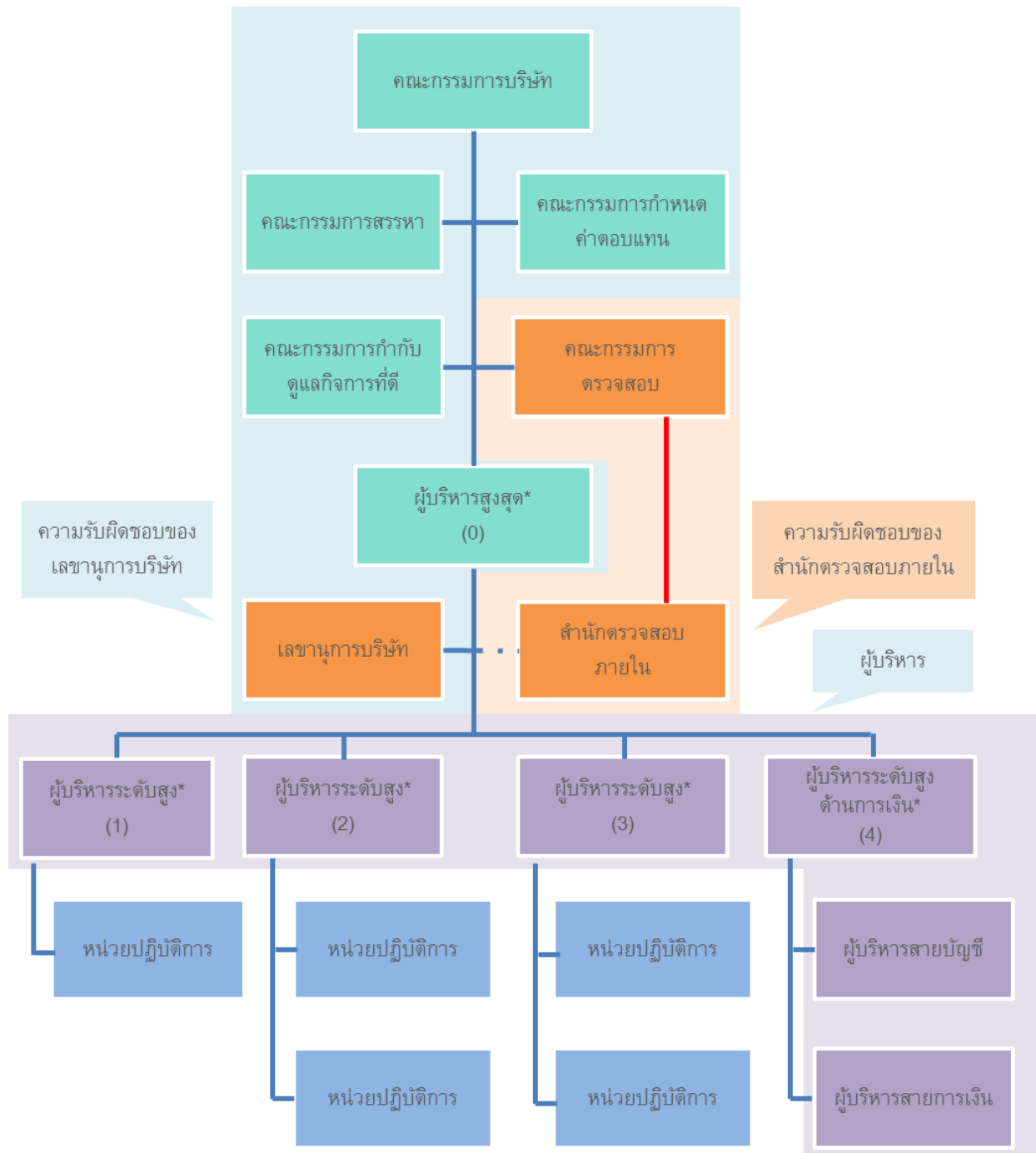
คณะกรรมการต้องมีกรรมการอิสระอย่างน้อยหนึ่งในสามของกรรมการทั้งคณะ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 คน⁵ หากไม่แต่งตั้งกรรมการอิสระให้ครบตามจำนวนที่กำหนด บริษัทจะอยู่ในข่ายของบริษัทจดทะเบียนที่ไม่สามารถดำรงสถานะเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ ในกรณีที่บริษัทประสงค์จะยื่นขออนุญาตออกหลักทรัพย์ใหม่ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนดก็อาจไม่ได้รับการอนุญาตเนื่องจากมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดี⁶

SET-CG PRINCIPLE⁷, IOD-CGR และ ASEAN CG SCORECARD แนะนำให้บริษัทจดทะเบียนมีกรรมการอิสระมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

1.6 ประธานกรรมการและกรรมการ พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดไม่ได้มีข้อกำหนดห้าม
ผู้จัดการจะเป็นบุคคลคนเดียวกัน ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการเป็นบุคคลเดียวกัน แต่
ได้หรือไม่ บทบาทหน้าที่หลักประการหนึ่งของคณะกรรมการ คือ การกำหนดทิศทางและติดตามดูแลการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร (โปรดดูส่วนที่ 2 ข้อ 1.9 ในบทบาทด้านการกำหนดทิศทางและนโยบายและการติดตามดูแลนั้น คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญอย่างไรบ้าง) หากฝ่ายจัดการทำหน้าที่ประธานกรรมการอาจเปิดโอกาสให้ฝ่ายจัดการรอบำการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ อาทิ การปิดบังและการเลือกเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ต้องนำเสนอคณะกรรมการและการใช้อำนาจในที่ประชุมในการกดดันให้คณะกรรมการตัดสินใจเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายจัดการ เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านการกำกับดูแลอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ฝ่ายจัดการไม่ควรดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ

SET-CG PRINCIPLE, IOD-CGR และ ASEAN CG SCORECARD แนะนำให้บริษัทแต่งตั้งกรรมการอิสระเป็นประธานกรรมการ ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องแต่งตั้งกรรมการอื่นที่ไม่ใช่กรรมการอิสระเป็นประธานกรรมการ SET-CG PRINCIPLE แนะนำให้บริษัทควรมีจำนวนกรรมการอิสระมากกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ⁸

ตัวอย่างโครงสร้างการจัดการของบริษัทจดทะเบียน

* ผู้บริหาร 4 รายแรก ตามคำนิยามในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 23/2551 เรื่อง กำหนดบทนิยามผู้บริหารเพื่อการปฏิบัติตามหมวด 3/1 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 นอกจากนี้ หากผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในสายงานบัญชีหรือการเงินรวมอยู่ในระดับผู้บริหาร 4 รายแรกนับต่อจากผู้จัดการแล้ว อาจไม่นับรวมผู้จัดการฝ่ายการเงินหรือบัญชีก็ได้ ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่าผู้บริหารระดับใดถือเป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งในสายงานบัญชีหรือการเงิน” ให้บริษัทเป็นผู้ระบุเองว่าผู้บริหารใดได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่และรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว

2. คุณสมบัติของกรรมการ

2.1 นิติบุคคลเป็นกรรมการได้หรือไม่ ไม่ได้ กรรมการต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น⁹

2.2 บุคคลที่จะเป็นกรรมการได้ต้องมีอายุเท่าไร

กรรมการต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ คือ บรรลุนิติภาวะแล้ว¹⁰ โดยทั่วไป กรรมการจะมีอาวุโสเพียงใดก็ได้ เพราะกฎหมายมิได้กำหนดอายุขั้นต่ำไว้ ขึ้นอยู่กับนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท (ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี กำหนดว่า กรรมการควรเป็นคนที่มีความเหมาะสม ซึ่งอายุอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่ามาพิจารณาได้ โดยบริษัทอาจกำหนดนโยบายการกำกับดูแลกิจการเพิ่มเติมในเรื่องนี้ได้ตามที่เห็นสมควร)

2.3 บุคคลที่จะเป็นกรรมการได้ต้องมีคุณสมบัติโดยทั่วไปอย่างไร

กรรมการต้องเป็นบุคคลธรรมดาที่บรรลุนิติภาวะแล้วและไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ รวมทั้งไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้กระทำโดยทุจริตและไม่เคยถูกลงโทษ ไล่ออกหรือปลดออกจากราชการหรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐฐานทุจริตต่อหน้าที่¹¹

นอกจากนั้น บุคคลที่จะเป็นกรรมการได้ยังต้องไม่มีลักษณะขาดความน่าไว้วางใจ¹² ดังต่อไปนี้ คือ

- (1) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (2) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (3) อยู่ระหว่างถูกกล่าวโทษโดยสำนักงาน หรืออยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีอันเนื่องมาจากกรณีที่สำนักงานกล่าวโทษ หรือเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าศาลจะมีคำพิพากษาให้รอการลงโทษหรือไม่ และพ้นโทษจำคุกหรือพ้นจากการรอลงโทษมาแล้วไม่ถึงสามปี ทั้งนี้ เฉพาะในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในเรื่องดังต่อไปนี้
  - การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

- การกระทำโดยทุจริต หรือการทำให้เสียหายต่อทรัพย์สินต่อเจ้าหนี้ หรือต่อประชาชน
  - ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง หรือซื่อสัตย์สุจริต
  - จงใจแสดงข้อความอันเป็นเท็จในสาระสำคัญหรือปกปิดข้อความจริงอันเป็นสาระสำคัญที่ควรบอกให้แจ้ง
  - ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์หรือธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าโดยไม่ได้รับอนุญาตและเข้าข่ายเป็นการฉ้อโกงประชาชน
- (4) อยู่ระหว่างถูกกล่าวโทษโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลสถาบันการเงินไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศ หรืออยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีอันเนื่องมาจากกรณีที่หน่วยงานดังกล่าวกล่าวโทษ หรืออยู่ระหว่างถูกหน่วยงานดังกล่าว ห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารของสถาบันการเงิน หรือเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าศาลจะมีคำพิพากษาให้การลงโทษหรือไม่ และพ้นโทษจำคุกหรือพ้นจากการลงโทษมาแล้วไม่ถึงสามปี ทั้งนี้ เฉพาะในมูลเหตุเนื่องจากการบริหารงานที่มีลักษณะหลอกลวง ฉ้อโกง หรือทุจริตเกี่ยวกับทรัพย์สิน และทำให้เกิดความเสียหายไม่ว่าจะต่อสถาบันการเงินที่บุคคลนั้นเป็นกรรมการหรือผู้บริหาร หรือต่อลูกค้า
- (5) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าศาลจะมีคำพิพากษาให้การลงโทษหรือไม่ และพ้นโทษจำคุกหรือพ้นจากการลงโทษมาแล้วไม่ถึงสามปี ทั้งนี้ ในความผิดอาญาแผ่นดินเกี่ยวกับการบริหารงานที่มีลักษณะหลอกลวง ฉ้อโกง หรือทุจริตเกี่ยวกับทรัพย์สิน
- (6) เป็นผู้ที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือกฎหมายอื่นในลักษณะเดียวกัน และยังไม่พ้นสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน
- (7) มีพฤติกรรมกระทำการ หรือละเว้นกระทำการโดยไม่สุจริต หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการทำธุรกรรมของบริษัทหรือบริษัทย่อย และเป็นเหตุให้บริษัทหรือผู้ถือหุ้นได้รับความเสียหาย หรือเป็นเหตุให้ตนหรือบุคคลอื่นได้รับประโยชน์โดยมิชอบ

- (8) มีพฤติกรรมในการเปิดเผย หรือเผยแพร่ข้อมูล หรือข้อความเกี่ยวกับบริษัทหรือบริษัทย่อยอันเป็นเท็จที่อาจทำให้สำคัญผิด หรือโดยปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะโดยการสั่งการ การมีส่วนร่วม รับผิดชอบ หรือมีส่วนร่วมในการจัดทำ เปิดเผย หรือเผยแพร่ข้อมูลหรือข้อความนั้น หรือโดยการกระทำหรือละเว้นการกระทำอื่นใด ทั้งนี้ เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าโดยตำแหน่ง ฐานะ หรือหน้าที่ของตนไม่อาจล่วงรู้ถึงความเป็นเท็จของข้อมูลหรือข้อความดังกล่าวหรือการขาดข้อเท็จจริงที่ควรต้องแจ้งนั้น
- (9) มีพฤติกรรมที่เป็นการกระทำอันไม่เป็นธรรมหรือการเอาเปรียบผู้ลงทุนในการซื้อขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือมีหรือเคยมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการกระทำดังกล่าว

2.4 ชาวต่างชาติจะเป็นกรรมการได้หรือไม่

ชาวต่างชาติที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 2.2 และ 2.3 ก็สามารถเป็นกรรมการได้เช่นเดียวกับคนไทย ทั้งนี้ กรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดต้องมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย¹³ อนึ่ง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายใต้กฎหมายแรงงาน กรรมการที่เป็นชาวต่างชาติควรจะต้องมีใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว (Work Permit) ด้วย

2.5 ผู้ถือหุ้นจะเป็นกรรมการได้หรือไม่

ผู้ถือหุ้นที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 2.2 และ 2.3 สามารถเป็นกรรมการได้¹⁴ ทั้งนี้การแต่งตั้งผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการอิสระต้องพิจารณาอัตราส่วนการถือหุ้นให้เป็นไปตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งกำหนดว่าไม่เกินร้อยละหนึ่งของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท ทั้งนี้ ให้นับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องของกรรมการอิสระรายนั้นๆ ด้วย¹⁵ ทั้งนี้ ผู้ถือหุ้นสามารถเสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสมเพื่อพิจารณาเป็นกรรมการ (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 3.7 ในการแต่งตั้งกรรมการใหม่นั้น หากมีการเปิดโอกาสให้

ผู้ถือหุ้นเสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสมด้วย ซึ่งมีการเสนอชื่อที่แตกต่างจากที่คณะกรรมการนำเสนอในที่ประชุมผู้ถือหุ้น กระบวนการลงมติในเรื่องนี้จะเป็นเช่นไร)

2.6 กรรมการต้องมีการศึกษาและประสบการณ์ในระดับใด

กฎหมายไม่ได้กำหนดคุณสมบัติด้านการศึกษาและประสบการณ์ของกรรมการไว้ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อควรมีคุณสมบัติและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบ และสามารถจัดสรรเวลาสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ หากคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการที่มีความรู้และประสบการณ์หลากหลายจะส่งเสริมให้คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่อย่างรอบคอบ

2.7 คณะกรรมการควรมีองค์ประกอบอย่างไร

บริษัทควรประเมินทักษะและคุณลักษณะของกรรมการในคณะกรรมการ รวมถึงประเมินทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นเพิ่มเติมเพื่อสรรหาบุคคลที่มีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการ¹⁶

ASEAN CG SCORECARD แนะนำว่า คณะกรรมการควรประกอบด้วยกรรมการอิสระผู้หญิง 1 คน Non-Executive Director อย่างน้อยหนึ่งคนควรเป็นกรรมการที่มีประสบการณ์ในธุรกิจหลักของบริษัท ทั้งนี้ ASEAN CG SCORECARD แนะนำให้เปิดเผยกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการรายบุคคลและหลักเกณฑ์การประเมินในรายงานประจำปีด้วย

2.8 ผู้ดำรงตำแหน่งด้านบริหารของบริษัทจะเป็นกรรมการได้หรือไม่

ผู้ดำรงตำแหน่งด้านบริหารของบริษัทสามารถเป็นกรรมการที่เป็นผู้บริหาร (Executive Director) ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องมีกรรมการอิสระอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดและต้องไม่น้อยกว่าสามคน¹⁷

2.9 การเป็นกรรมการในบริษัทหลายแห่งสามารถกระทำได้หรือไม่

การเป็นกรรมการในบริษัทหลายแห่ง (ไม่ว่าจะเป็นบริษัทจดทะเบียนหรือไม่) สามารถกระทำได้ แต่ต้องไม่ใช่บริษัทที่ประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและแข่งขันกันกับบริษัทที่ตนเป็นกรรมการอยู่เดิม เว้นแต่จะได้แจ้งให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ทราบก่อนที่จะมีมติแต่งตั้งตนเป็นกรรมการ มิฉะนั้นกรรมการ อาจถูกฟ้องร้องให้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นได้¹⁸

แต่สำหรับกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบจะไม่สามารถ ประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันที่มี นัยกับกิจการของบริษัท หรือบริษัทย่อย หรือไม่เป็นหุ้นส่วนที่มี นัยในห้างหุ้นส่วน หรือเป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมบริหารงาน ลูกจ้าง พนักงาน ที่ปรึกษาที่รับเงินเดือนประจำ หรือถือหุ้นเกิน ร้อยละหนึ่งของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท อื่น ซึ่งประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการ แข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัท หรือบริษัทย่อยของบริษัท แม้ว่าจะได้แจ้งให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบก่อนการแต่งตั้งบุคคล ดังกล่าวก็ตาม¹⁹

แม้กรรมการสามารถเป็นกรรมการในบริษัทหลายแห่งได้ แต่การ ดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทหลายแห่งมากเกินไปอาจส่งผล กระทบต่อการจัดสรรเวลาเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ และอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interests) ซึ่งบริษัทจดทะเบียนสามารถป้องกันปัญหานี้โดย กำหนดคุณสมบัติของกรรมการโดยระบุว่าบุคคลที่จะทำหน้าที่ เป็นกรรมการของบริษัทได้นั้นจะดำรงตำแหน่งกรรมการใน บริษัททั้งหมดได้ไม่เกินกี่แห่ง

- SET-CG PRINCIPLE และ ASEAN CG SCORECARD แนะนำว่า กรรมการไม่ควรดำรงตำแหน่ง กรรมการในบริษัทจดทะเบียนเกิน 5 บริษัท²⁰
- กรณี IOD-CGR จะได้รับคะแนนพิเศษ (Bonus) หากกำหนดให้กรรมการแต่ละคนดำรงตำแหน่ง กรรมการในบริษัทจดทะเบียนได้ไม่เกิน 3 แห่ง
- กรณี ASEAN CG SCORECARD แนะนำว่า บริษัทจะได้รับคะแนนพิเศษ (Bonus) หากกรรมการไม่ ดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทจดทะเบียนและบริษัทจำกัดย่อยรวมเกิน 5 บริษัท

อนึ่ง คณะกรรมการควรจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่นๆ ของบุคคลที่เสนอให้พิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการให้ผู้ถือหุ้นพิจารณาก่อนการแต่งตั้ง และให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่นๆ ของกรรมการบริษัททุกคนในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (แบบ 56-2) ด้วย

**2.10 กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่ง
จะมีสิทธิได้รับเลือกตั้งกลับเข้าดำรง
ตำแหน่งอีกได้หรือไม่ / กี่วาระ /
ต้องมีช่วงเว้นวาระหรือไม่**

กรรมการทุกประเภทซึ่งพ้นจากตำแหน่งมีสิทธิได้รับเลือกตั้งกลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกได้ทันทีโดยไม่ต้องมีช่วงเว้นวาระ และไม่จำกัดจำนวนวาระที่ดำรงตำแหน่ง (สำหรับกรณีของกรรมการตรวจสอบ โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 6.11 กรรมการตรวจสอบซึ่งพ้นจากตำแหน่งจะมีสิทธิได้รับแต่งตั้งกลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกได้หรือไม่ / กี่วาระ / ต้องมีช่วงเว้นวาระหรือไม่)

- SET-CG PRINCIPLE, IOD-CGR และ ASEAN CG SCORECARD ระบุว่า กรรมการอิสระควรมีวาระการดำรงตำแหน่ง ทุกวาระที่ดำรงตำแหน่งรวมกันไม่เกิน 9 ปีนับจากวันที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการอิสระครั้งแรก
- IOD-CGR ยังระบุเพิ่มเติมว่า หากบริษัทจดทะเบียนมีนโยบายจำกัดจำนวนปีในการดำรงตำแหน่งของกรรมการอิสระไว้ไม่เกิน 6 ปี บริษัทจดทะเบียนนั้นๆ จะได้รับคะแนนพิเศษ (Bonus) ในการประเมินผลการกำกับดูแลกิจการอีกด้วย อย่างไรก็ตามก็ดี กรรมการอิสระที่ดำรงตำแหน่งเกินกว่าวาระระยะเวลาข้างต้นสามารถดำรงตำแหน่งกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารต่อเนื่องแทนได้

3. การแต่งตั้งกรรมการใหม่และการรับตำแหน่งของกรรมการ

3.1 ใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้ง กรรมการ

การแต่งตั้งกรรมการต้องใช้มติของที่ประชุมผู้ถือหุ้นกฎหมายกำหนดให้ใช้การลงคะแนนเสียงแบบ Cumulative Voting เว้นแต่ข้อบังคับของบริษัทจะกำหนดวิธีการลงคะแนนเสียงไว้เป็นอย่างอื่นอย่างชัดเจน²¹

(1) การลงคะแนนเสียงแบบ Cumulative Voting

ในการลงคะแนนเสียงแบบนี้ ผู้ถือหุ้นแต่ละรายจะมีคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ตนถืออยู่คูณด้วยจำนวนกรรมการที่จะต้องแต่งตั้ง ผู้ถือหุ้นจะลงคะแนนเสียงทั้งหมดให้แก่บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อคนหนึ่งคนใดก็ได้ หรือลงคะแนนเสียงให้แก่บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อหลายคนเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใดก็ได้ แต่เมื่อรวมกันทั้งหมดแล้วจะต้องไม่เกินคะแนนเสียงที่ตนมีอยู่ เช่น บริษัทต้องแต่งตั้งกรรมการจำนวน 3 คน และมีการเสนอชื่อบุคคลเข้าสู่อภิปรายจำนวน 5 คน ผู้ถือหุ้นที่ถือหุ้นอยู่จำนวน 100 หุ้นก็จะมีคะแนนเสียง 300 เสียง ซึ่งผู้ถือหุ้นรายนี้จะลงคะแนนเสียงทั้ง 300 เสียงให้แก่บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อคนหนึ่งคนใดเพียงคนเดียวก็ได้ หรือจะแบ่งแยกลงคะแนนเสียงให้แก่บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อหลายคนเป็นจำนวนคนละมากน้อยเพียงใดก็ได้ เช่น ลงคะแนนเสียงให้คนแรก 150 เสียง ให้คนที่สอง 100 เสียง และให้คนที่สาม 50 เสียง โดยไม่ลงคะแนนเสียงให้คนที่สี่และคนที่ห้าก็ได้ และเมื่อรวมคะแนนเสียงของผู้ถือหุ้นทั้งหมดที่เข้าร่วมประชุมและออกเสียงลงคะแนนแล้ว ก็ให้บุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบสูงสุดตามลำดับลงมา 3 คน เป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการ

การลงคะแนนเสียงแบบ Cumulative Voting นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้ถือหุ้นเสียงข้างน้อยสามารถรวมตัวกันสนับสนุนให้บุคคลที่ตนเสนอได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการได้ ซึ่งแตกต่างกับการแต่งตั้งกรรมการด้วยการลงคะแนนเสียงแบบที่ใช้คะแนนเสียงข้างมากที่ผู้ถือหุ้นรายเดียวหรือหลายรายที่มีเสียงข้างมาก (คือ มี

คะแนนเสียงหรือมีคะแนนเสียงรวมกันเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้ถือหุ้น
ซึ่งมาประชุมและออกเสียงลงคะแนน) จะสามารถสนับสนุนให้
บุคคลที่ตนเสนอได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการได้ทั้งหมดทุกคน

ในกรณีแต่งตั้งกรรมการด้วยการลงคะแนนเสียงแบบ Cumulative
Voting นี้ กรรมการแต่ละคนจะมีวาระการดำรงตำแหน่ง 1 วาระ
จนกว่าจะมีการจัดการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีครั้งต่อไป
(โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 4.1 กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่ง
อย่างไร)

บริษัทที่ใช้การลงคะแนนเสียงแบบ Cumulative Voting จะได้รับคะแนนพิเศษ (Bonus) ในการประเมิน
IOD-CGR และ AGM Checklist ด้วย

(2) การลงคะแนนเสียงแบบอื่น

บริษัทส่วนใหญ่ในประเทศไทยใช้ระบบการลงคะแนนเสียง แบบ
1 เสียงต่อ 1 โหวต โดยกำหนดให้ผู้ถือหุ้นแต่ละรายมีคะแนน
เสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ตนถืออยู่ และใช้ “มติทั่วไป” กล่าวคือ
บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการ
หากได้รับการเห็นด้วย หรือการสนับสนุนด้วยคะแนนเสียงข้าง
มากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและออกเสียงลงคะแนน เช่น ใน
กรณีที่บริษัทต้องแต่งตั้งกรรมการเกิน 1 คน เช่น บริษัทต้อง
แต่งตั้งกรรมการจำนวน 3 คนและมีการเสนอชื่อบุคคลเข้าสู่อการ
พิจารณาจำนวน 3 คน ที่ประชุมผู้ถือหุ้นจะต้องลงคะแนนเสียง
สำหรับบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อไปที่ละคน โดยบุคคลที่ได้รับการ
เสนอชื่อแต่ละคนนั้นจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการก็
ต่อเมื่อได้รับการเห็นด้วย หรือการสนับสนุนด้วยคะแนนเสียง
ข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและออกเสียงลงคะแนน ซึ่ง
ผู้ถือหุ้นแต่ละรายจะลงคะแนนเสียงที่ตนมีอยู่ (เช่น 100 เสียง)
สนับสนุนหรือไม่สนับสนุนบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อไปที่ละคน
ด้วยคะแนนเสียงจำนวนเท่าเดิม (คือ 100 เสียง) โดยไม่มีการ
แบ่งคะแนนเสียง แบบ Cumulative Voting

ส่วนในกรณีที่มีการเสนอชื่อบุคคลเกินกว่าจำนวนกรรมการที่จะต้องแต่งตั้ง เช่น บริษัทต้องแต่งตั้งกรรมการจำนวน 3 คนแต่มีการเสนอชื่อบุคคลเข้าสู่อการพิจารณาจำนวน 5 คนที่ประชุมผู้ถือหุ้นจะต้องลงคะแนนเสียงสำหรับบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อทั้ง 5 คน โดยบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อแต่ละคนนั้นจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการก็ต่อเมื่อได้รับการเห็นชอบ หรือการสนับสนุนด้วยคะแนนเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและออกเสียงลงคะแนน บุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและออกเสียงลงคะแนนสูงสุดตามลำดับลงมา 3 คนเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการ

ในกรณีแต่งตั้งกรรมการด้วยการลงคะแนนเสียงแบบปกตินี้ กรรมการแต่ละคนจะมีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 3 วาระ จนกว่าจะมีการจัดการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีครั้งที่ 3 หลังจากได้รับเลือกตั้ง (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 4.1 กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งอย่างไร)

ทั้งนี้ กรณีที่กรรมการบริษัทที่พ้นจากตำแหน่ง (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 4.2 การพ้นจากตำแหน่งกรรมการนอกจากการพ้นวาระ) มีวาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป คณะกรรมการสามารถลงมติแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าเป็นกรรมการแทนในการประชุมคณะกรรมการคราวถัดไป ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการที่ยังเหลืออยู่และบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการแทนนั้นจะอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการที่พ้นตำแหน่งไป²²

หากวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งเหลืออยู่น้อยกว่า 2 เดือน คณะกรรมการต้องดำเนินการสรรหาและเสนอรายชื่อต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อพิจารณาเลือกตั้งกรรมการเท่านั้น

3.2 การแต่งตั้งกรรมการมีผลเมื่อใด การแต่งตั้งกรรมการมีผลเมื่อมีมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นหรือที่ประชุมคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ทั้งนี้ การลงนามในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัทจะสามารถลงนามผูกพันบริษัทกับบุคคลภายนอกได้นับตั้งแต่วันที่จดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์

3.3 ในกรณีที่กรรมการบริษัทลาออกหรือพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระคณะกรรมการจะต้องดำเนินการเช่นไร คณะกรรมการดำเนินการประการใดประการหนึ่ง ดังนี้ หากวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการที่ลาออกไปนั้นเหลือตั้งแต่ 2 เดือนขึ้นไป คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าเป็นกรรมการแทนได้ (โปรดดู ข้อ 3.1 ใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการ)

3.4 เมื่อบริษัทแต่งตั้งกรรมการใหม่แล้ว บริษัทต้องทำอะไรบ้าง บริษัทต้องจดทะเบียนกรรมการเข้าใหม่กับนายทะเบียนกระทรวงพาณิชย์ ภายใน 14 วันนับแต่วันที่ที่ประชุมคณะกรรมการหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติแต่งตั้งกรรมการคนดังกล่าว²³

บริษัทต้องยื่นแบบแจ้งข้อมูลกรรมการและผู้บริหารของบริษัท (แบบ 35-E1)²⁴ ต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. อย่างไรก็ดี กรณีที่บริษัทต้องมีการตรวจสอบคุณสมบัติกรรมการและผู้บริหาร บริษัทต้องยื่นหนังสือยินยอมของกรรมการและผู้บริหารให้เปิดเผยข้อมูล (แบบ 35-E2)²⁵ และหนังสือขอตรวจสอบคุณสมบัติในการเป็นกรรมการและผู้บริหาร (แบบ 35-E3)²⁶ ก่อนการแต่งตั้ง

จากนั้นบริษัทต้องรายงานสารสนเทศในเรื่องการเปลี่ยนแปลงกรรมการผ่านระบบเผยแพร่ข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์ฯ แบบ F24-1 (กรณีแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ) แบบ F24-2 ภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่บริษัทมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการ หรือบุคคลผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัทจดทะเบียน

3.5 กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาใหม่จะต้องดำเนินการอย่างไร

กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่จะต้องดำเนินการ ดังนี้

- (1) ยื่นแบบ 59-1²⁷ กับสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. (กรณีการรายงานครั้งแรกภายใน 30 วันนับแต่วันปิดการเสนอขายหลักทรัพย์ หรือนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ) อย่างไรก็ดี กรณีที่กรรมการมีการเปลี่ยนแปลงการถือหลักทรัพย์ กรรมการต้องยื่นแบบ 59-2²⁸ ต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ทุกครั้งเมื่อมีการซื้อ ขาย โอนหรือรับโอนหลักทรัพย์ โดยจะต้องยื่นภายใน 3 วันทำการ นับแต่วันที่มีการซื้อ ขาย โอน หรือรับโอนหลักทรัพย์
- (2) ยื่นรายงานการมีส่วนได้เสียกับเลขานุการบริษัท ตามกำหนดเวลาที่บริษัทแต่ละแห่งกำหนดขึ้นเอง (โปรดดูตัวอย่าง “รายงานการมีส่วนได้เสีย” ซึ่งจัดทำโดยสมาคมบริษัทจดทะเบียนไทย ได้ที่ www.sec.or.th)
- (3) จัดส่งประวัติกรรมการตามแบบที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด (หนังสือรับรองและประวัติของกรรมการ/กรรมการตรวจสอบ (F24-2)²⁹ ภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งกรรมการใหม่ (โปรดดูตัวอย่างแบบ F24-2 ได้ที่ www.sec.or.th)

3.6 หากกรรมการที่แต่งตั้งใหม่เป็นกรรมการตรวจสอบ บริษัทต้องดำเนินการอะไรเป็นพิเศษหรือไม่

บริษัทต้องส่งแบบ F24-1³⁰ (แบบแจ้งรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของกรรมการตรวจสอบ) และกรรมการต้องส่งแบบ F24-2 (หนังสือรับรองและประวัติของกรรมการ/กรรมการตรวจสอบ) ให้กับตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยบริษัทต้องส่งแบบ F24-1 โดยผ่านระบบเผยแพร่ข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์ฯ และส่งแบบ F24-2 เป็นฉบับเอกสารโดยไม่ต้องส่งผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (โปรดดูตัวอย่าง “แบบ F24 – 2” ได้ที่ www.sec.or.th)

3.7 ในการแต่งตั้งกรรมการใหม่ นั้น หากมีการเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้น เสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสมด้วยซึ่ง มีการเสนอชื่อที่แตกต่างจากที่คณะกรรมการนำเสนอในที่ประชุม ผู้ถือหุ้น กระบวนการลงมติในเรื่องนี้จะเป็นเช่นไร

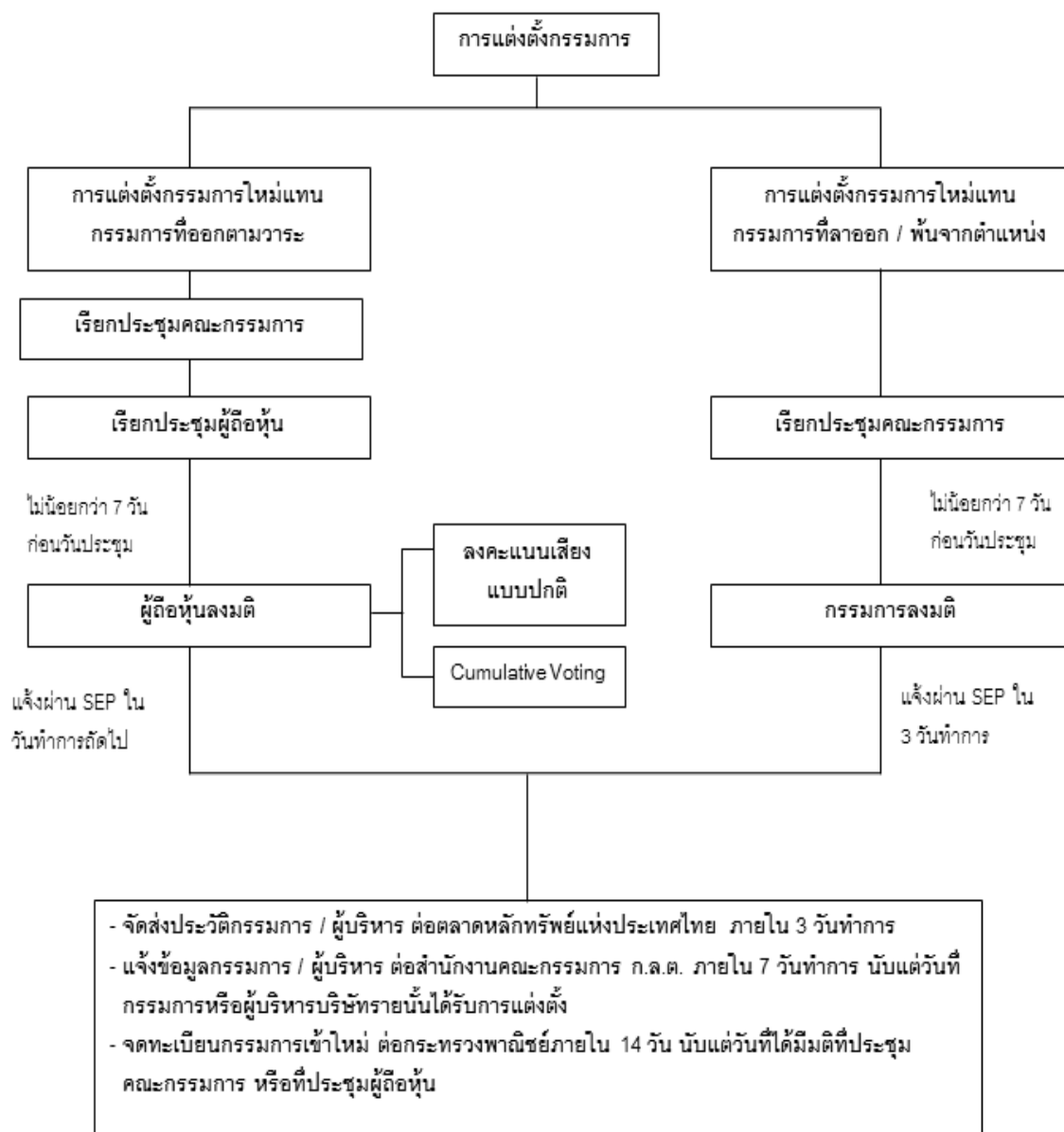
3.8 บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อ พิจารณาเลือกตั้งเข้าเป็นกรรมการ ใหม่ นั้นจะอยู่ในที่ประชุมซึ่งจะทำการลงมติได้หรือไม่

ประธานในที่ประชุมผู้ถือหุ้นจะนำชื่อของบุคคลที่ได้รับการเสนอ จากทั้งผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการมาให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติ พร้อมกันไปในวันวาระแต่งตั้งกรรมการใหม่ โดยในส่วนของ การแต่งตั้งกรรมการนี้ข้อบังคับของบริษัทจะกำหนดวิธีการลง คະแนนเสียงของผู้ถือหุ้นไว้อย่างชัดเจน (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 3.1 ใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการ)

- (1) กรณีการประชุมผู้ถือหุ้น กรณีนี้ไม่ถือเป็นเรื่องที่คุณคณ ดังกล่าวมีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์ขัดแย้งใดๆ จึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า สมควรให้เข้ามาใน ที่ประชุมซึ่งจะทำการลงมติหรือไม่ แต่การเข้ามาอยู่ใน ที่ประชุมผู้ถือหุ้นนั้นก็จะเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการแสดงตน ต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นหรือสังเกตการณ์เท่านั้น ทั้งนี้ บางบริษัทมีนโยบายให้ผู้ถือหุ้นที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น กรรมการออกจากห้องประชุมเป็นการชั่วคราวในระหว่าง วาระแต่งตั้งกรรมการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นสอบถามและ ลงคะแนนเสียงได้อย่างเป็นอิสระมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ถือหุ้นที่ถูกเสนอชื่อเป็นกรรมการสามารถออก เสียงเลือกตั้งกรรมการได้ จึงน่าจะอยู่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้ และควรมีการแนะนำผู้ที่ถูกเสนอชื่อเป็นกรรมการให้ผู้ถือ หุ้นรู้จักด้วย
- (2) กรณีการประชุมคณะกรรมการ กรณีนี้ถือได้ว่าบุคคลที่ได้รับการ เสนอชื่อเพื่อพิจารณาแต่งตั้งมีส่วนได้เสียหรือ ผลประโยชน์ขัดแย้งในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การ ลงคะแนนแต่งตั้งมีความโปร่งใสและเป็นการป้องกันความ ขัดแย้งทางผลประโยชน์ บุคคลดังกล่าวควรงดออกเสียงและ ออกจากที่ประชุมคณะกรรมการในวันที่มีการแต่งตั้งบุคคล ดังกล่าวเป็นกรรมการใหม่

3.9 ในการแต่งตั้งกรรมการกลับเข้า บริษัทต้องรายงานสารสนเทศในเรื่องการเปลี่ยนแปลงกรรมการ ดำรงตำแหน่งอีกวาระหนึ่งนั้น บริษัท ผ่านระบบ SET Electronic Portal (SEP) ภายใน 3 วันทำการ จะต้องแจ้งตลาดหลักทรัพย์ หรือไม่ นับแต่วันที่บริษัทมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัทจดทะเบียนโดยไม่ต้องดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 3.4 ข้างต้น (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 3.4 เมื่อบริษัทแต่งตั้งกรรมการใหม่แล้ว บริษัทต้องทำอะไรบ้าง)

ขั้นตอนการแต่งตั้งกรรมการบริษัท

* ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ที่ สจ. 23/2553 เรื่อง แบบและวิธีการแจ้งหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล กรรมการและผู้บริหารของบริษัท

4. การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ

4.1 กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งอย่างไร

กฎหมายกำหนดเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการไว้เป็น 2 แบบ³¹

- (1) ในกรณีที่ข้อบังคับของบริษัทกำหนดวิธีการอื่นซึ่งไม่ใช่วิธี Cumulative Voting ไว้ การลงคะแนนเสียงแบบปกติสำหรับการลงมติโดยที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเลือกตั้งกรรมการ (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 3.1 ใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการ) กรรมการแต่ละคนจะมีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 3 วาระ โดยต้องมีกรรมการออกจากตำแหน่งจำนวนหนึ่งในสามในการประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปีทุกครั้งและถ้าจำนวนกรรมการจะแบ่งออกให้ตรงเป็นสามส่วนไม่ได้ ก็ให้ออกจำนวนใกล้เคียงที่สุดกับส่วนหนึ่งในสาม สำหรับกรรมการที่จะต้องออกจากตำแหน่งในปีแรกและปีที่สองภายหลังจดทะเบียนนั้น ถ้าข้อบังคับมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นให้จับสลากกัน ส่วนในปีหลังๆ ต่อไปให้กรรมการคนที่อยู่ในตำแหน่งนานที่สุดนั้นเป็นผู้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งกรณีนี้จะใช้กับบริษัทส่วนใหญ่
- (2) ในกรณีที่ข้อบังคับของบริษัทไม่ได้กำหนดให้ใช้วิธีการอื่นในการเลือกตั้งกรรมการไว้ บริษัทต้องใช้วิธี Cumulative Voting (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 3.1 ใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการ) ซึ่งในกรณีนี้กรรมการแต่ละคนจะมีวาระการดำรงตำแหน่ง 1 ปี กล่าวคือ กฎหมายกำหนดให้ในการประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปีทุกครั้งจะต้องมีการเลือกตั้งคณะกรรมการทั้งชุดพร้อมกันในคราวเดียว ซึ่งในระหว่างที่คณะกรรมการชุดใหม่ยังมีได้เข้ารับหน้าที่ คณะกรรมการชุดเดิมจะต้องทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการของบริษัทต่อไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็น

4.2 นอกจากกรณีครบวาระแล้ว กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งใน กรณีใดได้อีก

กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งนอกจากกรณีครบวาระเมื่อ³²

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม หรือมีลักษณะขาดความน่าไว้วางใจ (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 2.2 บุคคลที่จะเป็นกรรมการได้ต้องมีอายุเท่าไร ข้อ 2.3 บุคคลที่จะเป็นกรรมการได้ต้องมีคุณสมบัติโดยทั่วไปอย่างไร³³)
- (4) ที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติให้ออก ซึ่งจะต้องใช้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียง และมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นที่มาประชุมและมีสิทธิออกเสียง (มีข้อสังเกตว่าการลงคะแนนเสียงในกรณีนี้แตกต่างจากกรณีอื่นๆ คือ ต้องนับจำนวนผู้ถือหุ้นที่เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ไม่ได้นับเฉพาะคะแนนเสียงแต่เพียงอย่างเดียว)
- (5) ศาลมีคำสั่งให้ออก เนื่องจากมีผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลสั่งให้กรรมการออกจากตำแหน่งเนื่องจากได้กระทำการหรือละเว้นกระทำการอันถือเป็นการผิดหน้าที่ตามกฎหมายและเป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหายหรืออาจทำให้บริษัทได้รับความเสียหาย

4.3 กรรมการที่ประสงค์จะลาออก ต้องดำเนินการอย่างไร

กรรมการที่ประสงค์จะลาออกจากตำแหน่งจะต้องยื่นหนังสือลาออกต่อบริษัท โดยจะกำหนดวันที่ที่ประสงค์จะลาออกไว้ล่วงหน้าในหนังสือลาออกด้วยหรือไม่ก็ได้ ในกรณีที่ไม่มีกำหนดวันที่ที่ประสงค์จะลาออกไว้การลาออกของกรรมการจะมีผลนับแต่วันที่หนังสือลาออกไปถึงบริษัท ในทางปฏิบัติจะใช้วิธีการยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการ (ในฐานะตัวแทนของบริษัท) ส่วนในกรณีที่ประธานกรรมการเป็นผู้ประสงค์ที่จะลาออกจะใช้วิธีการยื่นหนังสือลาออกต่อเลขานุการบริษัท

ทั้งนี้ กรรมการที่ลาออกจะแจ้งให้นายทะเบียน คือ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ทราบด้วยก็ได้³⁴

(สำหรับการลาออกของกรรมการตรวจสอบ โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 6.12 กรรมการตรวจสอบที่ประสงค์จะลาออกจะต้องดำเนินการอย่างไร)

4.4 เมื่อมีกรรมการลาออกจากตำแหน่ง บริษัทจะต้องดำเนินการอย่างไร

บริษัทต้องจดทะเบียนแจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการต่อนายทะเบียนกระทรวงพาณิชย์ภายใน 14 วันนับจากวันที่บริษัทได้รับหนังสือลาออก³⁵ และต้องรายงานสารสนเทศเรื่องการลาออกจากตำแหน่งบนระบบ SET Electronic Portal (SEP) ซึ่งควรจะทำโดยเร็วที่สุดแต่ต้องไม่ช้ากว่า 3 วันทำการนับแต่วันที่เกิดเหตุการณ์³⁶ รวมทั้งแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อมูลในระบบข้อมูลกรรมการและผู้บริหารต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ภายใน 7 วันทำการ นับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลด้วย (สำหรับกรณีของกรรมการตรวจสอบ โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 6.13 เมื่อมีกรรมการตรวจสอบลาออกจากตำแหน่ง บริษัทจะต้องดำเนินการอย่างไร)

4.5 เมื่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติเปลี่ยนแปลงจำนวนกรรมการ บริษัทต้องนับวาระการดำรงตำแหน่งอย่างไร

หากบริษัทไม่ใช้วิธีการเลือกตั้งกรรมการแบบ Cumulative Voting บริษัทต้องนับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการที่เหลืออยู่ต่อเนื่อง แม้กรรมการที่ต้องออกจากวาระการดำรงตำแหน่งไม่ครบหนึ่งในสามในแต่ละปี เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้กรรมการจับฉลากออกจากตำแหน่งในปีที่ 1 และ 2 เท่านั้น หลังจากนั้นกำหนดให้กรรมการที่อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งนานที่สุดออกจากตำแหน่ง

ตัวอย่าง

ปีที่	กรรมการคนที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	จับฉลากออก			จับฉลากออก			กรรมการ อยู่ในวาระ	
2	กรรมการ อยู่ในวาระนาน ที่สุดออก			กรรมการ อยู่ใน วาระนาน ที่สุดออก		ลาออก	กรรมการ อยู่ในวาระ นานที่สุดออก	
3								
4	กรรมการ อยู่ในวาระนาน ที่สุดออก			กรรมการ อยู่ในวาระนาน ที่สุดออก		แต่งตั้ง ใหม่	กรรมการ อยู่ในวาระ นานที่สุดออก	
5								
6								
7	กรรมการ อยู่ในวาระนาน ที่สุดออก			กรรมการ อยู่ในวาระนานที่สุด ออก			กรรมการ อยู่ในวาระ นานที่สุดออก	

สำหรับบริษัทที่ใช้วิธีการเลือกตั้งกรรมการแบบ Cumulative Voting กรรมการครบวาระเป็นประจำทุกปี

4.6 เมื่อมีกรรมการคนใดคนหนึ่ง ต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ บริษัทจะต้องดำเนินการอย่างไร

บริษัทต้องจดทะเบียนแจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการต่อ นายทะเบียนกระทรวงพาณิชย์ภายใน 14 วันนับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลง³⁷ และต้องรายงานสารสนเทศเรื่องเหตุที่กรรมการต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระบนระบบ SEP ซึ่งควรจะทำโดยเร็วที่สุดแต่ต้องไม่ช้ากว่า 3 วันทำการนับแต่วันที่เกิดเหตุการณ์³⁸ รวมทั้งแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อมูลในระบบข้อมูล กรรมการและผู้บริหารต่อสำนักงานคณะ กรรมการ ก.ล.ต. ภายใน 7 วันทำการนับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลด้วย

4.7 หากกรรมการต้องพ้นจาก ตำแหน่งทั้งคณะ การบริหารงาน ของบริษัทภายหลังจากนั้นจะเป็น เช่นไร

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนั้น คณะกรรมการ ที่พ้นจากตำแหน่งจะต้องดำเนินการต่างๆ ต่อไปนี้³⁹

- (1) ต้องอยู่รักษาการในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการของบริษัทต่อไปจนกว่าคณะกรรมาการชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่ แต่จะทำการต่างๆ ได้เพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่งตามคำสั่งของศาล

(2) ต้องจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ภายใน 1 เดือนนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง โดยส่งหนังสือนัดประชุมให้ผู้ถือหุ้นทราบไม่น้อยกว่า 14 วันก่อนวันประชุม

อนึ่ง บริษัทจะต้องจดทะเบียนแจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการต่อนายทะเบียนกระทรวงพาณิชย์ภายใน 14 วันนับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลง⁴⁰ และต้องรายงานสารสนเทศเรื่องเหตุที่กรรมการต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะบนระบบ SEP ซึ่งจะต้องกระทำโดยเร็วที่สุดในวันที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น โดยรายงานก่อนเวลาการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในแต่ละรอบอย่างน้อย 1 ชั่วโมง หรือหลังเวลาการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย⁴¹

5. ค่าตอบแทนกรรมการ

5.1 กรรมการรับค่าตอบแทน อะไรได้บ้าง

กรรมการมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนเมื่อข้อบังคับบริษัทกำหนดให้ค่าตอบแทนอย่างชัดเจน นอกจากค่าตอบแทนในการทำหน้าที่กรรมการแล้ว บริษัทจะจ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดให้แก่กรรมการไม่ได้⁴²

ในกรณีที่ข้อบังคับของบริษัทมิได้กำหนดอัตราค่าตอบแทนกรรมการไว้ ค่าตอบแทนสำหรับกรรมการจะเป็นเช่นไรนั้นให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น⁴³ ซึ่งโดยทั่วไปค่าตอบแทนสำหรับกรรมการจะอยู่ในรูปแบบของเบี้ยประชุม ซึ่งจะจ่ายเป็นรายครั้งที่เข้าร่วมประชุม ค่าตอบแทนรายเดือนหรือรายปี โบนัสประจำปี หลักทรัพย์อื่นของบริษัทและสิทธิประโยชน์อื่น

5.2 คณะกรรมการจะต้องดำเนินการ อย่างไรจึงจะจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ กรรมการได้

การจ่ายค่าตอบแทนให้แก่กรรมการนั้นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท หรือตามมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น (สำหรับกรณีที่ข้อบังคับของบริษัทมิได้กำหนดเรื่องการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการไว้) (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 5.1 กรรมการรับค่าตอบแทนอะไรได้บ้าง) ซึ่งในกรณีที่ต้องใช้มติของที่ประชุมผู้ถือหุ้นนั้น ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการจะทำการขอมติปีต่อปีในการประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปีทุกครั้ง โดยมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้นในกรณีนี้จะต้องได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม⁴⁴

**5.3 คณะกรรมการควรใช้หลักการ
อะไรในการพิจารณากำหนด
ค่าตอบแทนกรรมการ**

คณะกรรมการควรมอบหมายให้การพิจารณากำหนดค่าตอบแทน
สำหรับกรรมการและผู้บริหารระดับสูงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ
พิจารณาค่าตอบแทน (Remuneration Committee) โดยให้
หลักการในการพิจารณากำหนดค่าตอบแทนกรรมการนั้นเป็นไป
ตามที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนเห็นสมควร (โปรดดู
ส่วนที่ 2 ข้อ 2.4 คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน
(Remuneration Committee) มีหน้าที่อะไรบ้าง) ทั้งนี้ อัตรา
ค่าตอบแทนคณะกรรมการควรอยู่ในระดับที่เหมาะสม ควร
พิจารณาโครงสร้างค่าตอบแทนที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการทำ
หน้าที่ของกรรมการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนด
ค่าตอบแทนที่เชื่อมโยงกับผลประกอบการ และสร้างแรงจูงใจใน
การทำหน้าที่กรรมการในอัตราที่สามารถแข่งขันกับบริษัทอื่นได้

นอกจากนี้ ASEAN CG SCORECARD แนะนำว่า กรรมการอิสระไม่ควรได้รับค่าตอบแทนที่มีอัตรา
แปรผันตามผลประกอบการ อาทิ หุ้น สิทธิในการซื้อหุ้นหรือโบนัส⁴⁵

**5.4 บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลเรื่อง
ค่าตอบแทนกรรมการในรายงาน
ประจำปีหรือไม่**

บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลเรื่องค่าตอบแทนของกรรมการทั้ง
ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน ค่าตอบแทนอื่นๆ และค่าตอบแทน
ของกรรมการอิสระที่ได้รับจากการดำรงตำแหน่งกรรมการอิสระ
ในบริษัทแม่หรือบริษัทย่อยอีกด้วย (ถ้ามี) ในปีที่ผ่านมาเป็น
รายบุคคลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และ
รายงานประจำปี (แบบ 56-2) ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ
กำกับตลาดทุนกำหนด⁴⁶

- SET-CG PRINCIPLE แนะนำให้บริษัทควรเปิดเผยนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนแก่กรรมการและ
ผู้บริหารระดับสูงที่สะท้อนถึงภาระ หน้าที่ของแต่ละบุคคลรวมทั้งนโยบาย รูปแบบและลักษณะของ
ค่าตอบแทนด้วย ทั้งนี้จำนวนเงินค่าตอบแทนที่เปิดเผยมควรรวมค่าตอบแทนที่กรรมการแต่ละท่าน
ได้รับจากบริษัทย่อยด้วย
- AGM Checklist กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลค่าตอบแทนที่นำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อพิจารณาใน
หนังสือเชิญประชุมโดยเปรียบเทียบค่าตอบแทนในปีที่ผ่านมากับค่าตอบแทนที่นำเสนอใหม่เพื่อให้ผู้
ถือหุ้นสามารถตรวจสอบความแตกต่างได้อย่างชัดเจน

6. โครงสร้างของคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการชดเชยอื่น ๆ

6.1 บริษัทต้องจัดให้มีคณะกรรมการ คณะกรรมการต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด⁴⁷
ชดเชยก็ชุด อะไรบ้าง

- SET-CG PRINCIPLE แนะนำให้บริษัทแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน (Compensation Committee) และคณะกรรมการสรรหา (Nomination Committee) ด้วย
- IOD-CGR แนะนำให้บริษัทแต่งตั้งคณะกรรมการชดเชยอื่น ๆ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Committee) คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการ (CG Committee) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความเหมาะสมของแต่ละบริษัท โดยพิจารณาจากสภาพและขนาดของธุรกิจ

6.2 สมาชิกในคณะกรรมการชดเชย ในส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบนั้น ผู้ที่จะเป็นกรรมการ
นั้นจะจำกัดเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ตรวจสอบได้ต้องเป็นกรรมการอิสระของบริษัทที่มีคุณสมบัติ
เป็นกรรมการของบริษัทเท่านั้น ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ และกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย
หรือไม่ 1 คนจะต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านบัญชีการเงินที่
เพียงพอในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของงบการเงิน (โปรดดู
ส่วนที่ 1 ข้อ 6.7 กรรมการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติอย่างไร)
เพื่อความชัดเจนของโครงสร้างคณะกรรมการชดเชยแต่ละชุด
คณะกรรมการควรจัดให้มีกฎบัตรสำหรับคณะกรรมการชดเชย
แต่ละชุด โดยกำหนดอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญ
ไว้ซึ่งรวมถึงโครงสร้างของคณะกรรมการชดเชยด้วย

- ASEAN CG SCORECARD แนะนำให้กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คนเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านบัญชีการเงิน
- SET-CG PRINCIPLE และ ASEAN CG SCORECARD แนะนำให้คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน (Compensation Committee) ควรจะประกอบด้วยกรรมการของบริษัทซึ่งเป็นกรรมการอิสระเป็นส่วนใหญ่ และคณะกรรมการสรรหา (Nomination Committee) ควรจะประกอบด้วยกรรมการอิสระทั้งหมด (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 1.3 กรรมการแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง)

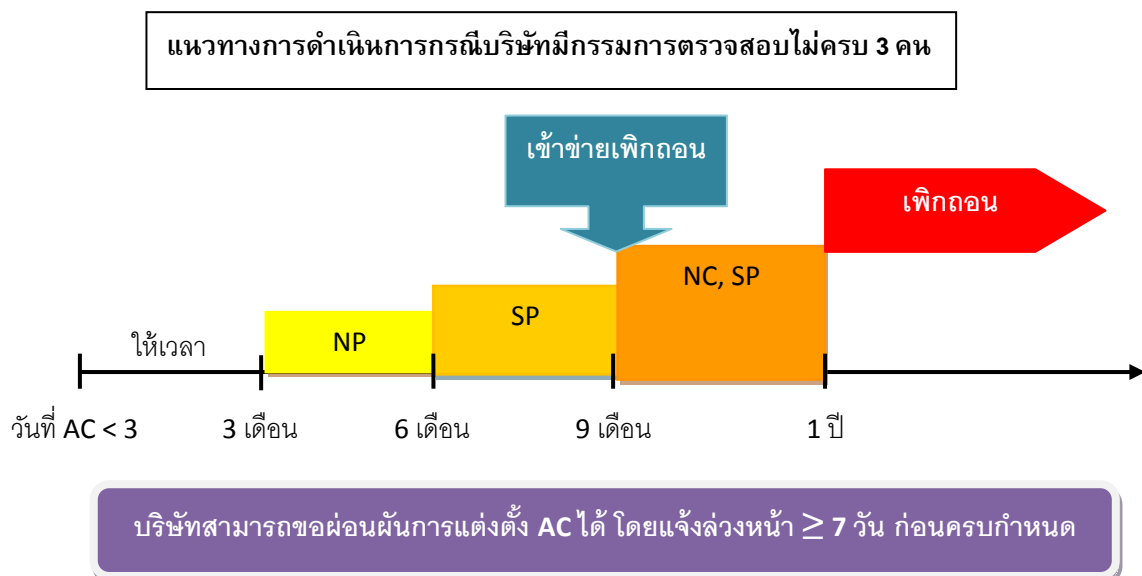

มีระยะเวลาพอสมควรระหว่าง 2 – 5 ปี เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของกรรมการตรวจสอบ

6.6 การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการต้องแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบไม่น้อยกว่า 3 คน⁵⁰ หากไม่แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบให้ครบตามจำนวนที่กำหนด ภายใน 3 เดือนนับตั้งแต่จำนวนกรรมการตรวจสอบน้อยกว่า 3 คน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะดำเนินการดังต่อไปนี้⁵¹

- (1) ขึ้นเครื่องหมาย NP (Notice Pending) ในระหว่าง 3 เดือนแรกนับจากวันที่บริษัทครบกำหนดแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบให้ครบถ้วน (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 6.13 เมื่อมีกรรมการตรวจสอบลาออกจากตำแหน่ง บริษัทจะต้องดำเนินการอย่างไร)
- (2) หากขึ้นเครื่องหมาย NP ครบ 3 เดือนแล้ว บริษัทยังไม่สามารถแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบให้ครบถ้วน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะขึ้นเครื่องหมาย SP (Suspension) ห้ามการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท
- (3) หากขึ้นเครื่องหมาย SP ครบ 3 เดือนแล้ว บริษัทยังไม่สามารถแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบให้ครบถ้วน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะประกาศให้หลักทรัพย์ของบริษัทเข้าข่ายอาจถูกเพิกถอนจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน พร้อมทั้งขึ้นเครื่องหมาย NC (Non-Compliance) เพื่อเตือนให้ผู้ลงทุนทราบว่า หลักร์พหุขงบริษัทอาจถูกเพิกถอน

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่บริษัทประสงค์จะยื่นขออนุญาตออก หลักทรัพย์ใหม่ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด ก็อาจไม่ได้รับการอนุญาต เนื่องจากมีคุณสมบัติไม่ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดี⁵²

6.7 กรรมการตรวจสอบต้องมี คุณสมบัติอย่างไร

กรรมการตรวจสอบต้องมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะ สามารถทำหน้าที่ในฐานะกรรมการตรวจสอบ โดยต้องมี กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คนมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสอบทานความน่าเชื่อถือของ งบการเงินได้

นอกจากนี้ กรรมการตรวจสอบต้องเป็นกรรมการอิสระที่ไม่ได้รับ มอบหมายจากคณะกรรมการให้ตัดสินใจในการดำเนินกิจการ ของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทรวม บริษัทย่อย บริษัทย่อยลำดับ เดียวกัน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือของผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัท และต้องไม่เป็นกรรมการของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อยหรือบริษัท ย่อยลำดับเดียวกัน หากบริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทจดทะเบียน⁵³

6.8 กรรมการตรวจสอบจะเป็น กรรมการหรือกรรมการตรวจสอบ ในบริษัทอื่นได้หรือไม่

กรรมการตรวจสอบจะไปเป็นกรรมการหรือกรรมการตรวจสอบ ในบริษัทอื่น ๆ (ไม่ว่าจะเป็นบริษัทจดทะเบียนหรือไม่) ได้ภายใต้ ข้อจำกัด ดังต่อไปนี้

- (1) บริษัทอื่น ๆ นั้นต้องไม่ใช่บริษัทจดทะเบียนที่มีสถานะเป็น บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ของ บริษัทที่ตนเป็นกรรมการอยู่เดิม (ซึ่งหมายความว่า หาก บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกันนั้น ไม่ใช่บริษัทจดทะเบียน กรรมการตรวจสอบสามารถไปเป็น กรรมการได้ รวมทั้งจะไปเป็นกรรมการหรือกรรมการ ตรวจสอบในบริษัทจดทะเบียนอื่นที่ไม่ใช่บริษัทใหญ่ บริษัท ย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกันของบริษัทที่ตนเป็น กรรมการอยู่เดิมก็ได้) (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 6.7 กรรมการ ตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติอย่างไร)

(2) กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบจะไม่สามารถประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัทหรือบริษัทย่อย หรือไม่เป็นหุ้นส่วนที่มีนัยในห้างหุ้นส่วน หรือเป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมบริหารงาน ลูกจ้าง พนักงาน ที่ปรึกษาที่รับเงินเดือนประจำ หรือถือหุ้นเกินร้อยละหนึ่งของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัทอื่น ซึ่งประกอบกิจการที่มีสภาพอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันที่มีนัยกับกิจการของบริษัทหรือบริษัทย่อยของบริษัท แม้ว่าจะได้แจ้งให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบก่อนการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวก็ตาม⁵⁴

อนึ่ง คณะกรรมการควรจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่นๆ ของบุคคลที่เสนอให้พิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการให้ผู้ถือหุ้นพิจารณาก่อนการแต่งตั้ง และให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทอื่นๆ ของกรรมการบริษัททุกคนในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (แบบ 56-2) ด้วย

**6.9 ใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้ง
กรรมการตรวจสอบและสมาชิกของ
คณะกรรมการชุดย่อยอื่น ๆ**

คณะกรรมการตรวจสอบอาจได้รับการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นก็ได้⁵⁵

สำหรับการแต่งตั้งกรรมการชุดย่อยอื่นๆ ควรใช้มติของคณะกรรมการบริษัท เนื่องจากคณะกรรมการชุดย่อยต่างๆ เหล่านี้จะมิบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการชุดย่อยแต่ละชุด

**6.10 หากวาระการเป็นกรรมการ
ตรวจสอบที่กำหนดไว้ในกฎบัตรของ
บริษัทไม่สอดคล้องกับวาระการเป็น
กรรมการ ผลจะเป็นเช่นไร**

อาจเกิดผลประการใดประการหนึ่งต่อไปนี้ คือ

(1) หากวาระการเป็นกรรมการยังไม่สิ้นสุด แต่วาระการเป็นกรรมการตรวจสอบสิ้นสุดไปแล้ว กรรมการตรวจสอบคนดังกล่าวจะทำหน้าที่กรรมการตรวจสอบต่อไปไม่ได้ แต่ยังคงทำหน้าที่กรรมการของบริษัทต่อไปได้ ทั้งนี้ บริษัทควรจัดให้มีการแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบโดยคณะกรรมการหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้น โดยอาจจะเป็นกรรมการคนเดิมหรือกรรมการคนอื่นที่มีคุณสมบัติครบถ้วนก็ได้ (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 6.9 ใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบและสมาชิกของคณะกรรมการชุดย่อยอื่นๆ และข้อ 6.11 กรรมการตรวจสอบซึ่งพ้นจากตำแหน่งจะมีสิทธิได้รับแต่งตั้งกลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกได้หรือไม่ / กี่วาระ / ต้องมีช่วงเว้นวาระหรือไม่)⁵⁶

(2) หากวาระการเป็นกรรมการสิ้นสุดไปแล้ว แต่วาระการเป็นกรรมการตรวจสอบยังไม่สิ้นสุด กรรมการตรวจสอบคนดังกล่าวจะทำหน้าที่กรรมการตรวจสอบและกรรมการของบริษัทต่อไปไม่ได้ เนื่องจากบุคคลที่จะเป็นกรรมการตรวจสอบได้นั้นจะต้องดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการด้วย

**6.11 กรรมการตรวจสอบซึ่งพ้นจาก
ตำแหน่งจะมีสิทธิได้รับแต่งตั้งกลับ
เข้าดำรงตำแหน่งอีกได้หรือไม่ / กี่
วาระ / ต้องมีช่วงเว้นวาระหรือไม่**

กรรมการตรวจสอบซึ่งพ้นจากตำแหน่งมีสิทธิได้รับแต่งตั้งกลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกได้ เช่นเดียวกับกรณีของกรรมการบริษัท (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 2.9 กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งจะมีสิทธิได้รับเลือกตั้งกลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกได้หรือไม่ / กี่วาระ / ต้องมีช่วงเว้นวาระหรือไม่) แต่การกลับเข้าดำรงตำแหน่งนั้นควรมาจากการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้น (แล้วแต่กรณี) เป็นครั้งคราวไป ไม่ควรได้เป็นการต่อวาระโดยอัตโนมัติ (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 6.10 หากวาระการเป็นกรรมการตรวจสอบที่กำหนดไว้ในกฎบัตรของบริษัทไม่สอดคล้องกับวาระการเป็นกรรมการ ผลจะเป็นเช่นไร)

ทั้งนี้ กรรมการตรวจสอบพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติของ กรรมการตรวจสอบ (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 6.7 กรรมการตรวจสอบ ต้องมีคุณสมบัติอย่างไร) โดยเฉพาะการขาดคุณสมบัติการเป็น กรรมการอิสระ (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 2.10 กรรมการซึ่งพ้นจาก ตำแหน่งจะมีสิทธิได้รับเลือกตั้งกลับเข้าดำรงตำแหน่งอีกได้ หรือไม่ / กี่วาระ / ต้องมีช่วงเว้นวาระหรือไม่)

6.12 กรรมการตรวจสอบที่ประสงค์ จะลาออกจะต้องดำเนินการอย่างไร

กรรมการตรวจสอบที่ประสงค์จะลาออกจากตำแหน่งจะต้องยื่น หนังสือลาออกต่อบริษัท (ในทางปฏิบัติจะใช้วิธีการยื่นหนังสือ ลาออกต่อประธานกรรมการในฐานะตัวแทนของบริษัท) ซึ่ง หนังสือลาออกจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าประสงค์จะลาออกเฉพาะ จากตำแหน่งกรรมการตรวจสอบ หรือทั้งตำแหน่งกรรมการ ตรวจสอบและตำแหน่งกรรมการของบริษัท พร้อมทั้งอธิบาย เหตุผลในการลาออกไว้ด้วยตามสมควร และควรจะกำหนดวันที่ ที่ประสงค์จะลาออกไว้ล่วงหน้าด้วยเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 เดือน⁵⁷ เพื่อให้คณะกรรมการมีเวลาเพียงพอในการสรรหา บุคคลที่เหมาะสมมาทำหน้าที่แทน (สำหรับการลาออกของ กรรมการ โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 4.3 กรรมการที่ประสงค์จะลาออก ต้องดำเนินการอย่างไร) ทั้งนี้ กรรมการตรวจสอบควรมีหนังสือ แจ้งเหตุผลของการลาออกดังกล่าวต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ด้วย

6.13 เมื่อมีกรรมการตรวจสอบ ลาออกจากตำแหน่ง บริษัทจะต้อง ดำเนินการอย่างไร

เมื่อบริษัทได้รับหนังสือลาออกแล้ว บริษัทจะต้องแจ้งการลาออก พร้อมทั้งส่งสำเนาหนังสือลาออกบนระบบ SEP ภายใน 3 วัน ทำการ⁵⁸ รวมทั้งแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อมูลในระบบข้อมูลกรรมการ และผู้บริหารต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ภายใน 7 วันทำ การนับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลด้วย

หากเป็นกรณีที่กรรมการตรวจสอบลาออกจากทั้งตำแหน่ง กรรมการตรวจสอบและตำแหน่งกรรมการของบริษัท บริษัทต้อง ดำเนินการเช่นเดียวกันกับกรณีที่กรรมการของบริษัทลาออก

(โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 4.4 เมื่อมีกรรมการลาออกจากตำแหน่ง บริษัทจะต้องดำเนินการอย่างไร)

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบลาออกทั้งคณะ บริษัทควร ดำเนินการแจ้งการลาออกโดยทันที พร้อมเหตุผลประกอบ

ทั้งนี้ คณะกรรมการจะต้องดำเนินการให้มีการแต่งตั้งกรรมการ ตรวจสอบให้ครบถ้วนโดยเร็วซึ่งต้องไม่ช้ากว่า 3 เดือนนับแต่ วันที่จำนวนสมาชิกไม่ครบถ้วน (โปรดดูส่วนที่ 1 ข้อ 1.5 คณะกรรมการต้องมีกรรมการอิสระร่วมอยู่ด้วยจำนวนกี่คน และ ข้อ 6.8 ใครเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบและสมาชิก ของคณะกรรมการชุดย่อยอื่นๆ)

- ¹ มาตรา 67 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ² มาตรา 31 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ³ โครงสร้างของคณะกรรมการจะมีอยู่ 2 แบบ คือ One-tier or Unitary Board (ซึ่งเป็นแนวคิดของประเทศในระบบ Common Law ส่วนใหญ่ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และประเทศในเครือสหราชอาณาจักร) และ Two-tier or Dual Board (ซึ่งเป็นแนวคิดของประเทศในระบบ Civil Law ส่วนใหญ่ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมัน) สำหรับ Two-tier or Dual Board นั้น แต่ละบริษัทจะมีคณะกรรมการ 2 ชุด คือ Management Board ประกอบด้วยกรรมการที่เป็นผู้บริหารรับผิดชอบ Day-to-day management และ Supervisory Board ประกอบด้วยกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร ทำหน้าที่กำกับดูแลและรับผิดชอบตัดสินใจเฉพาะในเรื่องที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือข้อบังคับของบริษัท โดยทั้งสอง Board จะทำหน้าที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนและกรรมการในแต่ละ Board จะมีบุคคลซ้ำซ้อนกันไม่ได้
- ⁴ คุณสมบัติของกรรมการอิสระนั้นมีการกำหนดไว้ข้อ 16(2) ของประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นออกใหม่ (รวมทั้งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 4/2552 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ฉบับที่ 2))
- ⁵ ข้อ 16(1) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 4/2552 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ฉบับที่ 2))
- ⁶ ข้อ 3 ประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ บจ/ร 01-07 เรื่อง การดำรงสถานะเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2544 และข้อ 11(2) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ⁷ หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555 หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ข้อ 1.3
- ⁸ หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555 หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ข้อ 1.3
- ⁹ มาตรา 68 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ¹⁰ มาตรา 68 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ¹¹ มาตรา 68 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)

- ¹² มาตรา 89/3 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม) และประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ กจ. 8/2553 เรื่อง การกำหนด ลักษณะขาดความน่าไว้วางใจของกรรมการและผู้บริหารของบริษัท
- ¹³ มาตรา 67 พระราชบัญญัติมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ¹⁴ มาตรา 69 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม) ซึ่งบัญญัติ ห้ามบริษัทกำหนดข้อจำกัดใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการกีดกันมิให้ผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการ
- ¹⁵ ข้อ 16(2)(ก) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการ อนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาด ทุนที่ ทจ. 4/2552 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ฉบับที่ 2))
- ¹⁶ หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555 หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการ ข้อ 1.1
- ¹⁷ ข้อ 16(1) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 4/2552 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ฉบับที่ 2))
- ¹⁸ มาตรา 86 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ¹⁹ ข้อ 16(2)(ข) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการ อนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาด ทุน ที่ ทจ. 4/2552 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ฉบับที่ 2))
- ²⁰ หนังสือเวียนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ บจ.(ว) 50/2549 เรื่อง จำนวนบริษัทที่กรรมการแต่ละ คนจะดำรงตำแหน่ง (โดยศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน)
- ²¹ มาตรา 70 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ²² มาตรา 75 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ²³ มาตรา 40 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ²⁴ ข้อ 2 ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สจ. 23/2553 เรื่อง แบบและวิธีการแจ้งหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลกรรมการและผู้บริหารของบริษัท และดูตัวอย่างแบบ 35-E1 ได้ที่ www.sec.or.th
- ²⁵ ข้อ 4(1) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สจ. 23/2553 เรื่อง แบบและวิธีการแจ้งหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลกรรมการและผู้บริหารของบริษัท และดูตัวอย่างแบบ 35-E2 ได้ที่ www.sec.or.th

- ²⁶ ข้อ 4(2) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สจ. 23/2553 เรื่อง แบบและวิธีการแจ้งหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลกรรมการและผู้บริหารของบริษัท และดูตัวอย่างแบบ 35-E3 ได้ที่ www.sec.or.th
- ²⁷ ข้อ 4(1) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สจ. 12/2552 เรื่อง การจัดทำและเปิดเผยรายงานการถือหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และผู้สอบบัญชี และดูตัวอย่างแบบ 59-1 ได้ที่ www.sec.or.th
- ²⁸ ข้อ 4(2) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ สจ. 12/2552 เรื่อง การจัดทำและเปิดเผยรายงานการถือหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และผู้สอบบัญชีและดูตัวอย่างแบบ 59-2 ได้ที่ www.sec.or.th
- ²⁹ ข้อ 6 ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ บจ/ร 01-04 เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
- ³⁰ ข้อ 5 ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ บจ/ร 01-04 เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ และแบบ F24 – 2 (หนังสือรับรองและประวัติของกรรมการ/กรรมการตรวจสอบ)
- ³¹ มาตรา 71 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ³² มาตรา 72 ประกอบมาตรา 68 มาตรา 76 และมาตรา 85 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม) และมาตรา 89/4 ประกอบมาตรา 89/3 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม) และประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ กจ. 8/2553 เรื่อง การกำหนดลักษณะขาดความน่าไว้วางใจของกรรมการและผู้บริหารของบริษัท (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ³³ มาตรา 5 พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518
- ³⁴ มาตรา 73 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ³⁵ มาตรา 40 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ³⁶ ข้อ 6(1) ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ บจ/ป 11-00 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศและการปฏิบัติการใดๆ ของบริษัทจดทะเบียน
- ³⁷ มาตรา 40 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ³⁸ ข้อ 6(1) ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ บจ/ป 11-00 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศและการปฏิบัติการใดๆ ของบริษัทจดทะเบียน
- ³⁹ มาตรา 74 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ⁴⁰ มาตรา 40 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)

- ⁴¹ ข้อ 3(25) และข้อ 4 ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ บจ/ป 11-00 เรื่อง หลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศและการปฏิบัติการใดๆ ของบริษัทจดทะเบียน
- ⁴² มาตรา 90 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ⁴³ มาตรา 90 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ⁴⁴ มาตรา 90 พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ⁴⁵ THE ASEAN CORPORATE GOVERNANCE SCORECARD: E.18.4 Do Independent non-executive director /commissioners receive options, performance shares or bonuses?
- ⁴⁶ ข้อ 4 (3) และ (4) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ.11/2552 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ประกอบ รายการที่ 8 ในส่วนที่ 1 ของแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ (แบบ 56-1) และรายการที่ 5 ของรายงานประจำปีของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ (แบบ 56-2) [จะมีการยกเลิกประกาศ ทจ. 11/2552 แบบ 56-1 และแบบ 56-2 โดยจะมีการออกประกาศและแบบฉบับใหม่]
- ⁴⁷ ข้อ 16(3) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 4/2552 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ฉบับที่ 2))
- ⁴⁸ ข้อ 16(3) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 4/2552 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ฉบับที่ 2))
- ⁴⁹ ข้อ 3(6) 6.2 แนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ ที่ บจ/ร 25-00 (โดยฝ่ายบริษัทจดทะเบียนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)
- ⁵⁰ ข้อ 16(3) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 4/2552 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ฉบับที่ 2))
- ⁵¹ ข้อ 3 นโยบายส่งเสริมการแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ ที่ บจ/พ 14-00 โดยฝ่ายกำกับบริษัทจดทะเบียนและฝ่ายพัฒนาบริษัทจดทะเบียน
- ⁵² ข้อ 3 ประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ บจ/ร 01-07 เรื่อง การดำรงสถานะเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2544 และข้อ 11(2) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)

-
- ⁵³ ข้อ 16(3) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 4/2552 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ฉบับที่ 2))
- ⁵⁴ ข้อ 16(2)(ซ) ประกาศประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ⁵⁵ ข้อ 16(3)(ก) ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 28/2551 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นออกใหม่ (ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม)
- ⁵⁶ ข้อ 3(8) 8.2 แนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ ที่ บจ/ร 25-00
- ⁵⁷ ข้อ 3(7) 7.2 แนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ ที่ บจ/ร 25-00
- ⁵⁸ ข้อ 6(1) ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ บจ/ป 11-00 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศและการปฏิบัติการใดๆ ของบริษัทจดทะเบียน